

ŞİKAYET NO :02.2013/789

KARAR TARİHİ : 02/04/2014

KISMEN TAVSİYE KISMEN RET KARARI

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: 1) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
2) Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü

ŞİKAYETİN KONUSU

: YÖK'ün Teknik Öğretmenler için Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında belirlenen müfredatın üniversite tarafından %30 oranında değiştirilerek %50 oranında artırılması kararının hukuka uygun olmadığı belirtilerek müfredat programının hukuka uygun olarak yeniden düzenlenmesi; Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde zorunlu tutulan bazı dersleri daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde okurken aldıkları için sözkonusu derslerden muaf tutulma; farklı sınıflarla aldıkları bazı derslerin aynı saatlere denk gelmesi (çakışması) dolayısıyla ders saatleri için çözüm üretilmesi, talepleri hakkındadır.

ŞİKAYET BASVURU TARİHİ

: 05/10/2013 - 08/10/2013 tarihleri arası

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1) Şikayet başvuruları, 5/10/2013-8/10/2013 tarihleri arasında 4 gerçek kişi tarafından Kurumun resmi internet adresi aracılığıyla elektronik ortamda yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ile İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyanınca, şikâyet başvurularının incelenmesine ve araştırılmasına geçilmiş, 02.2013/789 şikayet sayılı "Kısmen Tavsiye Kısmen Ret" önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, YÖK ile ilgili talepleri konusunda şikayetçiler ..... (02.2013/799) ve ..... (02.2013/813) idari başvuru yollarını tüketmedikleri anlaşılmalı birlikte, YÖK'ün konu hakkında diğer şikayetçiler tarafından yapılan başvurulara süresi içerisinde cevap vermediği dosya kapsamında anlaşıldığından, dolayısıyla diğer şikayetçiler tarafından idari başvuru yolu tüketilmiş olsa dahi sonucun değişmeyeceği değerlendirildiğinden idari başvuru yollarının tüketilmesi şartı aranmamıştır. Şikayetçilerin muafiyet ile ilgili taleplerini ise farklı tarihlerde Kocaeli Üniversitesine ilettikleri, ancak bu yöndeki taleplerinin reddedildiği, derslerin çakışması ile ilgili olarak ise bir başvurularının olmadığı eğitim-öğretim dönemi başladıktan sonra idareye yapılacak bu yöndeki bir talebin de karşılanmasının mümkün olmadığı değerlendirilerek bu açıdan da idari başvuru yolunun tüketilmesi koşulu aranmaksızın inceleme ve araştırma aşamasına geçilmiştir.

3) Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, inceleme ve araştırma kararı verilen 02.2013/789, 02.2013/795, 02.2013/799 ve 02.2013/813 sayılı şikâyet başvurularının aynı sebep ve konudan doğduğu ve biri hakkında verilecek kararın diğerini etkileyecek nitelikte olduğu sonucuna varıldığından, 02.2013/795, 02.2013/799 ve 02.2013/813 sayılı dosyaların, incelenmesine önceden başlanan ..... ait "02.2013/789" sayılı şikâyet dosyasında birleştirilmesine, inceleme ve araştırmanın bu dosya üzerinden yürütülmesine ilgili Yönetmeliğin 22 nci maddesinin 3 üncü fıkrası uyanınca karar verilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçilerin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

4) Şikâyetçiler Kurumumuza yapmış oldukları başvurularında, Mühendislik Tamamlama Programındaki derslerin üniversitelere daha erken bildirilmesi halinde üniversitelerin programlarını daha erken belirleyebileceklerini, öğrencilerin de tercihlerini üniversitelerde verilecek ders sayısına göre yapabileceklerini ya da itiraz haklarını öğretim yılı başlamadan kullanabileceklerini belirterek Kurumumuzdan;

a) Teknik Öğretmenler için Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında belirlenen fark derslerinde üniversitelere YÖK tarafından %30 oranında değiştirme ve %50 oranında artırma

hakkının tanınmış olmasının yanında belirtilen usul ve esaslara aykırı olduğu, YÖK'ün sözkonusu idari işleminin ilgili mevzuata uygun olarak yeniden düzenlenmesini,

b) YÖK'ün yetkisi dışında üniversitelere tanınmış olduğu ders artırım hakkı çerçevesinde öğrencisi buldukları Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde üniversiteye bildirilen derslere 5 ders daha eklenerek toplam 15 fark dersi belirlendiğini, ancak bahse konu derslerden bazılarını daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde okurken aldıklarını, dolayısıyla sözkonusu derslerden muaf tutulmayı,

c) Farklı sınıflarla aldıkları bazı derslerin aynı saatlere denk gelmesi (çakışması) dolayısıyla derslerin tamamını alamadıklarını, ders programlarındaki düzensizlik nedeniyle kayıtlı oldukları programları 3795 sayılı Kanunla belirtilen 2 yıl içinde bitirmelerinin mümkün olmayacağını, okulun süresinin uzaması durumunda mevzuat gereği ilk iki yıl bilabedel okuyan I. öğretim öğrencilerinin uzattıkları dönem için ilk kez, II. öğretim öğrencisi olanların da ilk iki yıl orana daha yüksek tutarda öğretim ücreti ödemek zorunda kalacaklarını, bu şekilde zaman ve hak kaybı ile maddi kayba uğramak istemediklerini belirterek çakışan ders saatleri için çözüm üretilmesini,

talep etmişlerdir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4) Şikâyet edilen idare Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'ndan (YÖK) 7/11/2013 tarihli ve 6505 sayılı ve 30/1/2014 tarihli ve 816 sayılı yazılarımızla bilgi ve belge talep edilmiştir.

a) YÖK'ten alınan 13/12/2013 tarihli ve 8707 sayılı ilk cevabi yazıda; 3795 sayılı "Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında" Kanun'un 4 üncü maddesine dayanarak YÖK tarafından 7/8/1992 tarihli ve 21308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Teknik Öğretmenler için Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri" Yönetmeliğinin çıkarıldığı; belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri doğrultusunda 2006 yılına kadar Teknik Öğretmenler için Mühendislik Programlarının sürdürüldüğü, 2006 yılından itibaren söz konusu programların üniversitelerin fiziki imkânsızlıkları, öğretim elemanlarının ders yüklerinin yoğun olması, ilgili üniversiteler tarafından kontenjan ayrılmaması nedeniyle devam ettirilemediği, ancak 2013 yılında yeniden açılacağı belirtilmiştir. Söz konusu tamamlama programına ilişkin sınavın 21/7/2013 tarihinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından gerçekleştirildiği ve sınava Teknik Eğitim Fakülteleri bünyesinde yer alan 24 farklı bölümden mezunların başvurduğu, 52 devlet üniversitesinde Mühendislik Tamamlama Programları için 2791 kontenjan ayrıldığı belirtilmiştir.

b) YÖK'ün 30/1/2014 tarihli ve 816 sayılı yazımıza cevaben gönderilen 17/3/2014 tarihli ve 1183 sayılı yazısında ise, "Mühendislik Tamamlama Programının müfredatının hazırlanması amacıyla YÖK Yürütme Kurulu tarafından Müfredat Çalışma Komisyonu kuruldu; Müfredat Çalışma Komisyonu tarafından alt komisyonlar oluşturuldu; Kurulan alt komisyonların her bir mühendislik tamamlama programının derslerini önerdiği; Müfredat Çalışma Komisyonunun önerilen dersleri üniversiteler tarafından %30 değişiklik yapılabilecek şekilde kabul ettiği; Komisyon tarafından üniversitelere derslerde %30 değişiklik yapma yetkisi verilmek suretiyle kabul edilen ve Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na sunulan tamamlama programlarını Üniversitelerarası Kurul'un

üniversitelere derslerde en fazla % 50 oranında artırım yapabilecek şekilde yetki vererek kabul ettiği; Yükseköğretim Kurulu Çalışma Grubu ile Üniversitelerarası Kurul'un, Teknik Eğitim Fakültesi müfredatı ile Mühendislik Fakültesi müfredatlarını karşılaştırarak Mühendislik Tamamlama Programındaki dersleri belirledikleri, bu nedenle öğrenciler için ders muafiyetinin söz konusu olmadığı; Üniversitelerin muafiyet kararı veremeyecekleri; ancak on dersten az olmamak üzere, belirlenen derslerde üniversite senatosu tarafından en fazla % 30 oranında değişiklik ve % 50 oranında artırım yapabileceği; Üniversitelerin öğrencileri ikinci öğretimde olmayan dersler için birinci öğretime ya da birinci öğretimde olmayan dersler için ikinci öğretime ya da Türkçe eğitim veren başka bir devlet üniversitesine yönlendirebileceği ancak olmayan dersler için 2014-2015 eğitim-öğretim yılına yönlendiremeyeceği; 6111 sayılı Kanunla değiştirilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44'üncü maddesi uyarınca, yükseköğretim kurumlarından ilişik kesme işleminin kaldırıldığı dikkate alınarak kayıt yaptırdıktan sonra öğrencilerin kayıt dondurabileceği; Programın toplam öğretim süresi iki yarı yıl olmasına rağmen idareden ve/veya öğrenciden kaynaklanan sebeplerle eğitimini uzatmak zorunda kalan öğrencilerin katkı payı/öğrenim ücretini ödemek zorunda oldukları; Derslerin çakışması halinde Mühendislik Tamamlama Programı öğrencileri için ek sınıf açılmasının mümkün olmadığı, zira program öğrencilerinin diğer öğrencilerle beraber derslere devam etmek zorunda oldukları", belirtilmiştir.

5) Şikayet edilen diğer idare Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanlığı'ndan alınan 12/11/2013 tarihli ve 2399 sayılı yazıda ise,

a) Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programı" çerçevesinde şikayetçilerden ..... 23/9/2013, ... 24/9/2013 ve ..... ile ..... ise 25/9/2013 tarihinde Üniversiteye kayıtlarının yapıldığı; YÖK'ün 23/9/2013 tarihli ve 7153 sayılı yazısında, Elektrik Mühendisliği Tamamlama Programında verilmesi zorunlu 10 dersin olduğu, 10 dersten az olmamak üzere tamamlama için belirlenen derslerde üniversite senatosu tarafından en fazla % 30 oranında değişiklik yapılabileceği ve bu 10 dersin % 50 oranında arttırılabileceğinin belirtildiği, bu çerçevede Üniversite tarafından belirtilen derslerde % 30 oranında değişiklik, % 50 oranında arttırma yapıldığı;

b) Şikayetçilerin daha önce okuyup da muafiyet için talepte buldukları derslerin "YÖK tarafından tüm derslerin alınması zorunlu tutulduğu için" Fakülte Yönetim Kurulu'nun 6/11/2013 tarihli ve 2013/39 no'lu toplantısında alınan 7 sıra sayılı karar gereğince uygun bulunmadığı, ancak öğrencilerin mağdur olmamaları için,

- Kocaeli Üniversitesi Önlisans-Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde yer alan en fazla 39 AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) sınırlamasının bu öğrencilere uygulanmaması,
- Çakışan dersleri aynı bölümün farklı programlarından almalarnın sağlanması,
- Ön koşul şartlarının bu öğrencilere uygulanmaması,
- Genel not ortalaması 2,00 ve üzeri koşullu derslerden başarılı olarak belirlenmesi gibi kolaylıklar sağlandığı;

c) Ayrıca, Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde Gündüz A-B ve Gece A-B olmak üzere 4 program bulunduğundan mevcut durumda ilgili öğrencilerin derslerinin çakışması halinde diğer programlardan derslerini seçerek tüm derslerini almalarnın sağlandığı, belirtilmiştir.

C. Olaylar

6) 3795 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine dayanarak hazırlanan 7/8/1992 tarihli ve 21308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Tamamlama Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği"nin 6 ncı maddesi gereğince Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 6/6/2013 tarihli ve 2013.07.840 sayılı Kararı ile Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Merkezi Yeterlilik Sınavının yerleştirme işlemlerinin ÖSYM tarafından yürütülmesine karar verilmiştir.

7) Şikayetçiler ..... , ... ve ..... Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Öğretmenliği, ... Kocaeli Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Öğretmenliği Bölümü'nden mezun olmuş ve 21/7/2013 tarihinde ÖSYM tarafından gerçekleştirilen Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Sınavına girerek başarılı olmuşlardır.

8) Bahse konu sınavda başarılı olan öğrenci adaylarının üniversite tercihleri 11-16 Eylül 2013 tarihleri arasında alınmıştır. Yapılan yerleştirme işlemi sonucunda şikayetçiler, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı için Kocaeli Üniversitesi 1'inci ve 2'inci öğretim Elektrik Mühendisliği Bölümü'ne yerleştirilmişlerdir.

9) Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında Kocaeli Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde YÖK tarafından üniversitelere bildirilen 10 derse ilave olarak 5 ders daha eklenerek alınması zorunlu ders sayısı 15 derse çıkartılmıştır.

10) Şikayetçiler, Üniversitelere derslerde %30 değişiklik yapma ve %50 artırım yapma yetkisi verilmesinin ilgili mevzuata aykırı olduğunu belirterek YÖK'e başvuruda bulunmuşlar ancak süresi içinde yanıt alamamışlardır. Şikayetçiler, ayrıca Mühendislik Tamamlama Programı çerçevesinde Kocaeli Elektrik Mühendisliği Bölümü için belirlenen 15 dersin çoğunu daha önce Teknik Eğitim Fakültesi'nde okurken aldıklarını belirterek söz konusu derslerden muaf tutulmak talebiyle üniversiteye yaptıkları başvurularına da olumsuz yanıt almışlardır.

11) Şikayetçiler, Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında üniversitelere YÖK tarafından belirlenen derslerde %30 değişiklik ve %50 artırma yetkisinin verilmesinin hukuka aykırı olduğunu ve mevzuata uygun olarak yeniden düzenlenmesini, daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde okurken aldıkları bazı derslerden muafiyet tanınmasını ve ders programlarının çakışmayacak şekilde düzenlenmesini talep ederek 5/10/2013-8/10/2013 tarihleri arasında Kurumumuza başvurmuşlardır.

D. Kamu Denetçisi Serpil Çakın'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

12) İlgili Kamu Denetçisi inceleme ve araştırma sürecinde 7/11/2013 tarihli ve 6505 sayılı yazı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'ndan, Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında Kurumumuza iletilen şikayetler doğrultusunda gerekli incelemelerin yapılabilmesini teminen, bahse konu müfredat programının belirlenmesi sürecine ilişkin alt komisyon çalışmaları, Üniversitelerarası Kurul onayı vb. tüm bilgi ve belgeleri talep etmiştir.

Anılan Kurumdan 30/1/2013 tarihli ve 816 sayılı yazı ile ise,

- Mühendislik Tamamlama Programlarına ilişkin müfredat programlarını hazırlamak üzere kurulan komisyonların ve Üniversitelerarası Kurul Raporlarının onaylı örnekleri,

- YÖK'ün 23/9/2013 tarihli ve 7153 sayılı yazısının Üniversitelerin vereceği muafiyet kararlarıyla ilgili bağlayıcı bir yönü bulunup bulunmadığı, bulunmuyor ise uygulamada herhangi bir süre kısıtlaması olup olmadığı ve muafiyetle ilgili mevzuat,

- İdareden kaynaklanan sebeplerle eğitimlerini 3'üncü ve/veya 4'üncü yarıyla uzatmak zorunda kalan öğrenciler hakkında üniversitelerce oluşturulabilecek yöntemler hakkındaki çözüm önerileri ve görüşleri,

- Eğitim dilinin %30'u İngilizce olan üniversitelere Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında yer verilmesinin hangi gerekçelere dayandırıldığı, İngilizce dersler konusunda YÖK ya da ÖSYM tarafından öğrenci adaylarına önceden bilgilendirme yapıp yapılmadığı, bu program kapsamında kayıtlı öğrencilerin dil konusunda yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri,

-Eğitimi 3'üncü ve/veya 4'üncü yarıyla uzayacak birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinden alınacak ücretleri ve ilgili mevzuatı, kişilerden kaynaklanmayan sebeplerle eğitimi ikinci yıla uzayan öğrencilerin zaman ve hak kaybına uğramamaları amacıyla, bu durumunu belgeleyen öğrencilerden öğretim ücreti alınmaması, üniversitelerce ek sınıf açılabilmesi için öğretim elemanlarına ek ücret sağlanması vb. çözüm önerilerinin bildirilmesi, talep edilmiştir.

İlgili kurum, 13/12/2013 tarihli ve 65883 sayılı ve 17/3/2014 tarihli ve 06036 sayılı yazılar ile bilgi ve belge talep yazılarımızı cevaplandırmıştır. (Bkz. par. 4)

13) Şikayet edilen diğer idare Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanlığı'ndan 6/11/2013 tarihli ve 6476 sayılı yazı ile şikayetlerin incelenip değerlendirilebilmesini teminen;

- Şikayetçilerin Üniversiteye kayıtlı olduklarının teyidinin ve Elektrik Mühendisliği Bölümünde alınması gereken fark derslerinin,

- Bahsekonu fark dersleri için hazırlanan I. ve II öğretim Elektrik Mühendisliği haftalık ayrıntılı ders programlarının,

- Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında Üniversiteye kayıtlı öğrencilerin ve özellikle şikayetçilerin Teknik Eğitim Fakültesinde aldıkları derslerden muafiyetleri hususunda Üniversite tarafından alınan kararların ve gerekçelerinin,

- Şikayetlere ilişkin görüşlerinin, gönderilmesi talep edilmiştir.

Şikayet edilen idare tarafından talep edilen bilgi ve belgeler, Fakültenin 12/11/2013 tarih ve 2399 sayılı ile kayıt altına alınan yazısı ile Kurumumuza gönderilmiştir (Bkz. par.5)

III-HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A- İlgili Mevzuat

14) Anayasanın 5 inci maddesinde, Devletin temel amaç ve görevleri, "...kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.", **27 nci maddesinde**, "Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme... hakkına sahiptir...", **42'inci maddesinde**, "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir." hükümleri yer almaktadır.

15) Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında, herkesin eğitim hakkına sahip olduğu, Yükseköğretimin, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olması gerektiği belirtilmiştir.

16) 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'un "Unvanlar" başlıklı 3. maddesinin (d) fıkrasında "Lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara "teknik öğretmen". (e) fıkrasında "Teknik öğretmen unvanını kazananlar için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında "mühendis" unvanı verilir.",

Mühendislik Programlarının Düzenlenmesi başlıklı 4 üncü maddesinde "Teknik öğretmenler için düzenlenecek mühendislik programlarının uygulama esas ve usulleri, Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.",

Mühendislik Programlarının Uygulanması başlıklı 5 inci maddesinde ise "Teknik öğretmenler için düzenlenecek mühendislik programları, bu Kanunun yayımını izleyen ilk öğretim yılından itibaren ilgili fakültelerce uygulamaya konulur."

hükümleri yer almaktadır.

17) 7/8/1992 tarihli ve 21308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliğinin;

Tamamlama Programlarının Belirlenmesi başlıklı 3 üncü maddesinde, "Teknik öğretmen unvanını kazanmış olanlar için hangi mühendislik dallarında tamamlama programlarının açılacağına ve bu programlara hangi dallardan mezun olan teknik öğretmenlerin katılabileceğine Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak Yükseköğretim Genel Kurulunca karar verilir.",

Müfredat Programlarının Hazırlanması ve Onaylaması başlıklı 4 ü n c ü

maddesinde, "Tamamlama programlarında uygulanacak müfredat programları mühendislik fakültelerinin lisans programları esas alınmak suretiyle teknik öğretmenlik programlarının müfredatı ile mühendislik lisans programlarının müfredatı arasındaki farklılıkları giderecek şekilde hazırlanır.

Müfredat programları bir Yükseköğretim Kurulu Üyesinin koordinatörlüğünde, teknik eğitim fakülteleri öğretim üyeleri arasından üç, mühendislik fakültesi öğretim üyeleri arasından üç üye olmak üzere Yükseköğretim Yürütme Kurulunca seçilen yedi kişilik bir komisyonca birinci fıkraya hükümlerine uygun olarak hazırlanır. Komisyon, gerektiğinde ilgili alanlarda görevli öğretim üyelerinden alt komisyon oluşturabilir.

Müfredat programları Üniversitelerarası Kurul tarafından onaylandıktan sonra uygulanmaya konulur.",

Eğitim Süresi başlıklı 5 inci maddesinde, "Tamamlama programlarının süresi iki yıldır. Ancak, programı bu sürede bitiremeyenlere iki yıl ek süre verilir. Bu sürenin sonunda da başarılı olmayanların programla ilişkileri kesilir.",

Tamamlama Programlarına Giriş başlıklı 6 ncı maddesinde, "Tamamlama programlarının süresi iki yıldır. Ancak, programının açılacağı üniversitenin rektörünün önerisi dikkate alınarak Yükseköğretim Yürütme Kurulunca belirlenir.

Tamamlama programına girebilmek için adayların, Üniversitelerarası Kurul tarafından ilgili mühendislik fakültelerine hazırlatılan ve her yıl bir defa merkezi olarak düzenlenen Yeterlik Sınavında (100) tam not üzerinden en az (50) not almalı gerekir. En az (50) not alan adaylar arasında en yüksek not alan adaydan başlamak suretiyle kontenjan sayısı kadar aday programa girmeye hak kazanır.",

Tamamlama Programlarının Uygulanması başlıklı 7 nci maddesinde, "Tamamlama programlarını uygulayacak olan teknik eğitim fakülteleri öğretim üyeleri, laboratuvar, teçhizat, atölye, stüdyo ve diğer imkanlar değerlendirilmek suretiyle Yükseköğretim Genel Kurulunca belirlenir. Tamamlama programlarının uygulanmasından ilgili fakülte dekanı sorumludur.",

hükümleri yer almaktadır.

18) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun "Yükseköğretim Kurulu'nun Görevleri" başlıklı 7. maddesinin (b) bendinde, "Yükseköğretim kurumları arasında bu Kanunda belirlenen amaç, ilke ve hedefler doğrultusunda birleştirici, bütünleştirici, sürekli, ahenkli ve geliştirici işbirliği ve koordinasyonu sağlamak", aynı maddenin **e) bendinde** "Yükseköğretim kurumlarında eğitim - öğretim programlarının asgari ders saatlerini ve sürelerini, öğrencilerin yatay ve dikey geçişleriyle ve yükseköğretim mezunlarının bir üst düzeyde öğrenim yapmalarına ilişkin esasları Üniversitelerarası Kurulunca görüşlerini alarak tespit etmek", Yükseköğretim Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

"Üniversitelerarası Kurul" başlıklı 11. maddesinin (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde "Yükseköğretim planlaması çerçevesinde, üniversitelerin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve

yayım faaliyetlerini koordine etmek, uygulamaları değerlendirmek, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere önerilerde bulunmak, **(4) numaralı alt bendinde** "Aynı veya benzer nitelikteki fakültelerin ya da üniversitelere veya fakültelele bağlı diğer yükseköğretim kurumlarının eğitim - öğretimine ilişkin ilkeler ve süreler arasında uyum sağlamak", Üniversitelerarası Kurulun görevleri arasında sayılmıştır.

"Senato" başlıklı 14'üncü maddesinin (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde, "Üniversitenin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak, (4) numaralı alt bendinde Üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak," Senatonun görevleri arasında sayılmıştır.

"Fakülte Yönetim Kurulu" başlıklı 18 inci maddesinin (b) bendinin 5 numaralı alt bendinde, "Öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim - öğretim ve sınavlara ait işlemleri hakkında karar verme yetkisinin" Fakülte Yönetim Kurulu'nda olduğu hükme bağlanmıştır.

19) Kocaeli Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 17 nci maddesinin 5 inci fıkrasında "Ders tekrarı durumunda olan bir öğrenci tekrar derslerine öncelikle kayıt olmak koşulu ile bir yarıyılıda en fazla 39 AKTS kredisi kadar ders alabileceği" belirtilmiştir.

B- Kamu Denetçisi Serpil Çakın'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

20) İlgili Kamu Denetçisi inceleme ve araştırması sonucunda şikayetçilerin YÖK'ün Teknik Öğretmenler için Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında belirlenen müfredatın üniversite tarafından %30 oranında değiştirilerek %50 oranında artırılması kararının hukuka uygun olmadığı belirtilerek müfredat programının hukuka uygun olarak yeniden düzenlenmesi; ve Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde zorunlu tutulan bazı dersleri daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde okurken aldıkları için sözkonusu derslerden muaf tutulma taleplerinin yerinde olmadığına ve reddini; farklı sınıflarla aldıkları bazı derslerin aynı saatlere denk gelmesi (çakışması) dolayısıyla ders saatleri için çözüm üretilmesi talebi konusunda ise "Mühendislik Tamamlama Programına ilişkin düzenlemeleri Üniversitelere geç bildirilmesi suretiyle uygulamada yaşanan aksaklıkların hizmet kusurundan kaynaklandığının kabulü, aksaklıklar dolayısıyla mağduriyet yaşayan öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi yönünde tasarrufla bulunarak işlem tesis edilmesi ve benzeri sorunların tekrarının önlenbilmesini teminen, gelecek dönemlerde mühendislik tamamlama programı çerçevesinde olabilecek bilgilendirme veya talimatlarının Fakültelele gerekli düzenlemeleri yapabilecek zamanı tanıyacak şekilde vakitlice iletilmesi için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na tavsiyede bulunulmasını önermiştir.

C- Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

YÖK'ün Üniversitelere Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında alınması gereken fark derslerini %30 oranında değiştirme ve %50 oranında artırma yetkisi tanınmasına dair idari işleminin hukuka aykırı olduğu ve ilgili mevzuata uygun olarak yeniden düzenlenmesi talebine ilişkin değerlendirme:

21) 16. ve 17. paragraflarda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca özetle, Teknik öğretmen unvanını kazananlar için en fazla iki yıl süreli tamamlama programlarını başlarıyla bitirenlere dallarında "mühendis" unvanı verileceği ve söz konusu mühendislik programlarının uygulama esas ve

usullerinin ise, Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

22) Söz konusu Yönetmelik ile, Tamamlama programlarında uygulanacak müfredat programlarının mühendislik fakültelerinin lisans programları esas alınmak suretiyle teknik öğretmenlik programlarının müfredatı ile mühendislik lisans programlarının müfredatı arasındaki farklılıklar giderecek şekilde hazırlanacağı; Müfredat programlarının bir Yükseköğretim Kurulu Üyesinin koordinatörlüğünde, teknik eğitim fakülteleri öğretim üyeleri arasından üç, mühendislik fakültesi öğretim üyeleri arasından üç üye olmak üzere Yükseköğretim Yürütme Kurulunca seçilen yedi kişilik bir komisyonca hazırlanacağı, Komisyonun gerektiğinde ilgili alanlarda görevli öğretim üyelerinden alt komisyon oluşturabileceği ve Müfredat programlarının Üniversitelerarası Kurul tarafından onaylandıktan sonra uygulanmaya konulacağı hüküm altına alınmıştır.

23) Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca, Tamamlama programlarında uygulanacak müfredat programlarının hazırlanması amacıyla **YÖK Yürütme Kurulu tarafından alınan 13/3/2013 tarihli ve 2013.08.1750 sayılı Kararla** yedi kişilik "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Tamamlama Programları Müfredat Çalışma Komisyonu" oluşturulmuştur. İlgili alanlarda görevli öğretim üyelerinden oluşturulan alt komisyonların her bir mühendislik tamamlama programı için hazırladıkları müfredat çalışmalarını **13/4/2013 tarihinde tamamladıkları** anlaşılmaktadır.

24) YÖK Başkanlığı'nın **16/4/2013 tarihli ve 19453 sayılı** yazısıyla Müfredat Hazırlama Komisyonu tarafından hazırlanan mühendislik tamamlama programı alanları ve müfredat programları Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na gönderilmiştir.

25) Anılan Kurul'un **24/4/2013 tarihli ve 4530 sayılı yazısında**, Teknik Eğitim Fakültesinde bulunan programların mühendislik lisans tamamlama programı karşılıklarının YÖK'ün 16/4/2013 tarihli ve 19453 sayılı yazısının ekinde iletilen listede verildiği şekliyle eşleştirilmesinin uygun olduğuna ve müfredat programlarının en fazla % 50 oranında artırılıp artırılmaması hususunun üniversitelerce belirlenmesinin uygun olduğuna ilişkin raporun kabulüne karar verildiği belirtilmiştir. YÖK'ten alınan **17/3/2014 tarihli ve 1183 sayılı** yazıda Müfredat Çalışma Komisyonu'nun alt komisyonlar tarafından her bir mühendislik bölümü için belirlenen fark ders programlarını, programlarda üniversitelerin %30 oranında değişiklik yapabileceği şekilde kabul ettiği Kurumumuza iletilmiştir.

26) Yükseköğretim Kurulu'nun **2/5/2013 tarihli ve 2013.05.639 sayılı Genel Kurul Kararıyla**, Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programına ilişkin olarak anılan Yönetmeliğin 4'üncü maddesi uyarınca kurulan komisyon tarafından hazırlanan alanlar ve müfredat programları hakkında Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'nın uygun görüşü çerçevesinde açılacak programlar belirlenmiş, müfredat programlarının % 50 oranında artırılıp artırılmaması hususunun üniversitelerce belirlenmesine karar verilmiştir.

27) YÖK **23/9/2013 tarihli ve 7153 sayılı yazısıyla**, Üniversitelere Teknik Öğretmenler için Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulamasına Dair Açıklama, Tamamlama Programı Açılan Mühendislik Alanları ve Mühendislik Tamamlama Programında Verilecek Derslere ilişkin

bilgileri iletmiştir.

Bahsekonu yazıda;

- Farklı teknik öğretmenlik programlarından mezun olanların aynı mühendislik lisans tamamlama programına yerleşebileceklerinin öngörüldüğü;

- Mühendislik Tamamlama Programına yerleşen bir adayın Mühendislik Tamamlama Programları Çalışma Komisyonu tarafından belirlenen derslerden en az on temel mühendislik dersini almasının zorunlu olduğu,

- Üniversitelerin Mühendislik Tamamlama Programlarını uygularken, adayın mezun olduğu teknik öğretmenlik programı ile katılacağı mühendislik tamamlama programına göre aşağıda belirtilen hususları da dikkate alarak müfredatta değişiklik yapabilecekleri,

- On dersten az olmamak üzere, tamamlama için belirlenen derslerde üniversite senatosu tarafından % 30 oranında değişiklik yapılabilmesi,
- Üniversite senatoları tarafından "Mühendislik Tamamlama" müfredatındaki derslerin en fazla %50 oranında artırılabilmesi, belirtilmiştir.

28) YÖK'ün yukarıda belirtilen 23/9/2013 tarih ve 7153 sayılı yazısına uygun olarak, Kocaeli Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nün 30/9/2013 tarihli ve 2013/06 sayılı toplantısında alınan 1 no'lu Kararla, Mühendislik Tamamlama Programı kapsamındaki Elektrik Mühendisliği Bölümü öğrencileri için aşağıdaki dersler belirlenmiştir:

	YÖK tarafından belirlenen dersler	İntibak Sonrası Elektrik Mühendisliği Bölümü'nde Alınması Gereken Dersler	Açıklama
1	Güç Elektroniği	Güç Elektroniği	Değişiklik Yok
2	Mühendislik Matematiği II	Matematik II	İçeriği Değişmeyip İsim Değişikliği Olan Programdaki Eşdeğer İçerikli Dersler
3	Elektromanyetik Alan Teorisi	Elektromanyetik Alanlara Giriş	
4	Devre Analizi II	Devre Analizi	
5	Otomatik Kontrol II	Otomatik Kontrol Sistemleri	
6	Enerji İletim Sistemleri	Enerji İletimi	
7	Elektrik Tesisleri	Elektrik Enerjisi Üretimi	
8	Mühendislik Matematiği I	Diferansiyel Denklemler	
9	Sinyaller ve Sistemler	Elektrik Devreleri II	
10	Olasılık ve İstatistik	Yüksek Gerilim Tek. Ve Lab.	Ek Olarak Alınması İstenen Dersler (%50 İlave)
11		Elektrik Makinaları I	
12		Elektrik Makinaları II	
13		Enerji Dağıtımı	
14		Güç Sistemleri Analizi	
15		Elk. Mak. Endüstriye Uygulaması	

Belirlenen dersler **Kocaeli Üniversitesi Senatosu'nun 21/11/2013 tarih ve 2013/10 no'lu** toplantısında alınan 3 sıra sayılı Kararla **onaylanmıştır.**

Kocaeli Üniversitesi Senatosu tarafından derslerde yapılan değişiklik ve artırımın YÖK tarafından bildirilen esaslara uygun olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

29) Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda, Yükseköğretim Kurulu'nun Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında verilecek müfredat programlarını gerekli komisyonları oluşturmak ve Üniversitelerarası Kurul'un onayını almak suretiyle hazırladığı; dolayısıyla belirtilen programlarda %30 oranında değişiklik ve % 50 oranında artırım yapma yetkisinin üniversite senatolarına verilmesine ilişkin idari işleminin 3795 sayılı Kanun ve Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği hükümlerinin belirlemiş olduğu usul ve esaslar kapsamında kaldığı ve belirtilen mevzuat çerçevesinde YÖK'e verilen yetki doğrultusunda yapılmış olduğu anlaşılmış olup, söz konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı değerlendirilmiştir.

30) 3795 sayılı Kanunun gerekçesi incelendiğinde, "Dört yıllık yüksek teknik öğretim veren Erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunlarının tamamının öğretmen olarak istihdam edilemediği bir kısmının ise öğretmenlik mesleği dışında çeşitli üretim alanlarında mühendislik seviyesinde etkin insan gücü olarak da istihdam edildikleri; teknik eğitim fakültelerince teknik öğretmenler için mühendislik programlarının açılmasıyla kamu ve özel sektör işletmelerinde çalışan teknik öğretmenlerin görevlerini daha verimli yapmalarına, sanayinin gelişmesine imkan sağlanacağı vurgulanarak, tasarının kanunlaşması halinde teknik öğretmenlerin teknik personel olarak gelişme yolunun açılacağı" belirtilmiştir.

31) Teknik öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan ve müfredatı buna uygun olarak düzenlenen teknik eğitim fakültelerinin müfredatının mühendislik eğitimi veren Fakülteler ile karşılaştırılmasında ve mühendislik meslek alanının ihtiyacını karşılayacak nitelikte öğrencilerin yetiştirilmesi için temel mühendislik eğitimi derslerini içerir bir zorunlu ders listesinin YÖK tarafından belirlenmesinde ve Üniversitelere kendi müfredat programlarını göz önünde bulundurarak %30 değişiklik ve %50 oranında arttırma konusunda esneklik ve inisiyatif tanınmasında hakkaniyete de aykırılık gözlenmemiştir. Bir önceki paragraftan da anlaşıldığı üzere İdarenin teknik öğretmenleri teşvik etmek ve "mühendis" unvanı alabilmeleri adına, mühendislik fakültesi mezunlarına eşdeğerde temel mühendislik derslerini ve Üniversitelerin ayrıca belirleyeceği dersleri içerir bir eğitim programını uygulamasında hem eşitlik ilkesi hem de kamu yararı açısından da hakkaniyete aykırılık gözlenmemiştir.

Muafiyet taleplerine ilişkin değerlendirme

32) Şikayetçilerden ..... ve ..... Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanlığı Öğrenci İşleri Şefliği'ne verdikleri 1/10/2013 tarihli dilekçelerinde, Elektrik Mühendisliği II. öğretim programını kazandıklarını, Bölüm İntibak Komisyonu tarafından Mühendislik Tamamlama Programında alınması zorunlu 15 ders belirlendiğini, belirlenen 15 dersten

11'ini mezun oldukları Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Öğretmenliği Bölümü'nde aldıklarını belirterek; "Bölüm Eğitim ve İntibak Komisyonu tarafından alınması zorunlu 15 ders belirlenirken daha önce almış oldukları derslerin içeriklerinin ve transkriptlerinin incelenip incelenmediğini, Anılan Yönetmelik uyarınca Mühendislik Tamamlama Programının 1 yıllık bir eğitim programı olduğunu, Üniversite tarafından açıklanan 2013/2014 öğretim yılı güz yan yılı ders programında alınması gereken 8 dersten 5'inin ders kredilerinin fazla olmasından dolayı çakıştığını ve bu durumun Mühendislik Tamamlama Programının 1 yılda uygulanmasını zorlaştırdığını" ifade etmişlerdir.

Anılan Fakülte tarafından Kurumumuza iletilen belgelerden sözkonusu şikâyete süresi içerisinde yazılı yanıt verilmeyerek taleplerin zımnen reddedildiği anlaşılmıştır. Bu durum, şikayetçilerle yapılan telefon görüşmeleriyle de teyit edilmiş, Fakültenin kendilerine "YÖK'ün talimatı doğrultusunda derslere dokunamayacaklarını ve muafiyet verilemeyeceğini" sözlü olarak ilettikleri öğrenilmiştir.

Şikayetçiler ..... bu yöndeki 25/9/2013 tarihli dilekçesi ile ..... 3/10/2013 tarihli dilekçesine verilen yanıtla ilişkin olarak Üniversiteden Kurumumuza herhangi bir belge gönderilmemiştir.

33) Öte taraftan, ... tarafından **YÖK'e iletilen** 2/10/2013 tarihli dilekçe ile ..... tarafından **YÖK'e iletilen** 30/9/2013 tarihli dilekçeden adıgeçenlerin Fakülteye ilettikleri taleplerine ilaveten, anılan program kapsamındaki öğrencilerin almaları gereken derslerin YÖK tarafından Üniversitelere daha erken bildirilebilmiş olması halinde üniversitelerin tutumlarını önceden belirleyebilecekleri, öğrencilerin de kayıt yaptıracakları okulu Üniversitenin tutumuna göre seçmelerinin ya da itiraz haklarını öğretim yılı başlamadan kullanabilecekleri, geline aşamada daha önce almış oldukları dersleri tekrar almak istemedikleri, bu amaçla YÖK'ün üniversiteleri öğrencilere muafiyet hakkı tanınması konusunda talimatlandırmasını talep ettikleri anlaşılmaktadır. YÖK'ten adıgeçenlerin dilekçelerine yazılı yanıt verilmediği tespit edilmiştir.

34) Kocaeli Üniversitesi'nden Kurumumuzca temin edilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden; şikayetçilerden ..... ve ..... daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde okurken aldıkları bazı derslerden muafiyet taleplerinin **Fakülte Yönetim Kurulu'nun 6/11/2013 tarihli ve 2013/39 no'lu toplantısında alınan 7 sıra sayılı kararıyla reddedildiği** anlaşılmaktadır.

Anılan Kararda, Elektrik Mühendisliği Bölüm Başkanlığı'nın 30/10/2013 tarih ve 51841374.12-302.05/214 sayılı yazısı ile eklerinin incelendiği; adıgeçenlerin YÖK'ün belirlemiş olduğu ve Bölüm tarafından sorumlu tuttuğu ekli (üniversite tarafından %30 oranında değiştirilerek % 50 oranında artırılmış) ders planlarından sorumlu olmalarına, muafiyet isteklerinin uygun olmadığına ve çakışan derslerini aynı Bölümün farklı öğretim programından almalarının uygun olduğuna karar verilmiştir.

35) Şikayetçilerin daha önce teknik eğitim fakültesinde alıp başarılı oldukları derslerden muaf tutulmaları yönündeki taleplerinin bilirkişi incelemesinin konusu olabileceği değerlendirilmişse de, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 23/5/1996 tarihli ve E. 11194/610 ve K. 1996/323 sayılı kararında, 3795 sayılı Kanunun 7/8/1992 günlü ve 21308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Teknik Öğretmenler için Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve

Usulleri Yönetmeliğinin 3, 4,5 ve 6/2 nci maddelerinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda Danıştay Sekizinci Dairesince verilen ve davanın reddine ilişkin bulunan 30/3/1994 günlü ve E. 1992/2812, K. 1994/928 sayılı kararın usul ve hukuka uygun bulunduğuna ve kararın onanmasına karar verildiğinden, bilirkişi incelemesine gerek görülmemiştir.

Danıştay Sekizinci Dairesinin temyiz istemine konu kararında dava konusu Yönetmeliğin; 3795 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile davalı idareye verilen yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulduğu, teknik öğretmen ünvanını kazandıran programların, yüksek öğrenim kurumlarındaki mühendislik programları ile doğrudan ilgili olmadığından, öncelikle, programlar arasında ilgili görülen dallar için tamamlama programları açılmasının doğal olduğu, bu arada yeni mezunlar ile farklı ünvanlara sahip bir kısım eski mezunların durumlarının incelenmesinin de zorunlu olduğu, bunların saptanmasında, Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak, bu konuda yetkili olan Yükseköğretim Genel Kurulunca açıklanan esaslar dahilinde, hangi dallarda mühendislik tamamlama programının açılacağına karar verilmesinde hukuka aykırılık olmadığı, Yönetmeliğin bu konuyu düzenleyen 3 üncü maddesinde Kanuna aykırı bir yön bulunmadığı; teknik öğretmenlere, iki yarıyıl süreli tamamlama programını başarıları halinde "mühendis" ünvanı verilmesi 3795 sayılı Kanunun amir hükmü olduğuna göre, her iki fakültenin öğretim programları karşılaştırılarak eksikliklerin saptanması ve bu doğrultuda programların düzenlenmesi için, mühendislik fakültesi öğretim üyelerinin komisyonda yer almalarının da doğal olduğu, bu nedenle, Yönetmeliğin konuyu düzenleyen 4 üncü maddesi kuralında hukuka aykırılık bulunmadığı; tamamlama programlarının süresinin 3795 sayılı Kanunda en fazla iki yarıyıl olarak öngörüldüğü, Yönetmeliğin 5 inci maddesi ile, Kanunun Yükseköğretim Kuruluna tanıdığı yetki kullanılarak, bu sürenin üst sınırının benimsenmiş olmasında da hukuka aykırılık bulunmadığı; ...gerekçeleri ile davanın reddine karar vermiştir.

36) Dolayısıyla, 3795 sayılı Kanunun YÖK'e verdiği yetki uyarınca çıkarılan Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği'nde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak üniversite öğretim üyelerinden oluşturulan alt komisyonlar ve YÖK tarafından seçilen Müfredat Çalışma Komisyonu tarafından her mühendislik dalı için alınması zorunlu temel derslerin belirlenmesi, belirlenen ders müfredatlarının Üniversitelerarası Kurul'a sunulması, anılan Kurulun belirlenen ders müfredatlarını ve müfredatlarda üniversite senatolarınca % 50 oranında artırım yapılabileceği hususlarını uygun görmesinde ve Üniversitelerin kendilerine tanınan bu yetkiye dayanarak yeni fark derslerini belirlemesinde ve bu derslerin alınmasını zorunlu kılmasında hukuka bir aykırılık tespit edilememiştir.

37) Öte yandan, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 18 inci maddesinin (b) bendinin 5 numaralı alt bendinde "Öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim - öğretim ve sınavlara ait işlemleri hakkında karar verme yetkisinin Fakülte Yönetim Kurulu'nda olduğu hükme bağlanmıştır. Her ne kadar 2547 sayılı Kanunla ders intibakı konusunda Fakülte Yönetim Kurulu'nun yetkili olduğu düzenlenmişse de, özel bir Kanunla düzenlenen mühendislik tamamlama programı kapsamında YÖK'ün belirlediği 10 ders ve Üniversite tarafından belirlenen 5 derste Fakülte Yönetim Kurulu'na muafiyet konusunda yetki tanınması 3795 sayılı Kanunun amacına aykırılık teşkil edeceğinden 2547 sayılı Kanunun 18/(b)/5 maddesinin somut olaya uygulanması mümkün görülmemiştir. Nitekim 3795 sayılı Kanunun ve ilgili Yönetmeliğin verdiği yetkiye dayanarak YÖK ve Üniversite tarafından alınması zorunlu tutulan 15 ders üst sınır olarak belirlenmiştir. Bu itibarla da, YÖK tarafından üniversitelere iletilen ders programlarında üniversiteler

tarafından usulüne uygun olarak yapılan ders değişikliği ve artırımları sonucunda belirlenen tüm derslerin öğrenciler için zorunlu olduğu, sözkonusu derslerden muafiyet verilmemesinin hukuka uygun olduğu değerlendirilmektedir.

38) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile verilen yetkiler doğrultusunda üniversitelerin lisans, yüksek lisans, doktora vb. yüksek öğretim programlarının müfredatlarını kendi eğitim politikaları, bu yönde benimsediği ilkeleri ve amaçları, eğitim-öğretim standartları ve fiziki imkanları çerçevesinde belirlemesi üniversitelerin bilimsel özerkliğinin doğal bir sonucudur. Bu itibarla, Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında, Kanun ve Yönetmeliğe uygun olarak hazırlandığı tespit edilen müfredat programlarının üniversitelerce mevcut müfredat programları doğrultusunda değiştirilerek, eğitim ilke ve amaçları doğrultusunda artırılmasının bilimsel özerkliklerinin doğal bir getirisi olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, üniversitelerin kendi eğitim politikaları doğrultusunda yetiştirerek mezun edecekleri ve gelecekte o üniversitelerin nosyonunu taşıyacak anılan program kapsamındaki öğrencileri için ders müfredatlarının son hallerinin hazırlanması ve öğrencilerin bu bakış açısıyla hazırlanan tüm derslerden sorumlu olmaları yükseköğretimin Kanunla belirlenen ilke ve amaçlarına da uygundur.

Öte yandan, aynı dersin teknik eğitim fakültelerinde yer alışı disiplini ile mühendislik fakültelerinde yer alışı disiplininin farklı olabileceği, eğitim fakültelerindeki ders içeriklerinin mesleki eğitim formasyonuna, mühendislik fakültelerindeki ders içeriklerinin ise mühendislik formasyonu ve uygulamalarına yönelik olabileceği; hatta lisans programında verilen bir ders ile lisansüstü programında verilen aynı dersin dahi içeriklerinin değişebileceği göz önüne alındığında, YÖK ve Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen müfredat programlarına her üniversitenin kendi eğitim müfredatı ve politikası çerçevesinde yapacağı değişiklik ve artırımlar sonrasında öğrencilerin tüm derslerden sorumlu tutulmalarının hakkaniyet açısından da uygun olduğu değerlendirilmektedir.

39) Belirtilen gerekçelerle, Üniversite Fakülte Yönetim Kurulu'nun 6/11/2013 tarih ve 2013/39 no'lu toplantısında alınan 7 sıra sayılı Kararının hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu değerlendirilmiştir.

Çakışan ders saatleri için Fakülte tarafından çözüm üretilmesine ilişkin taleplerin değerlendirilmesi

40) Şikayetçilerin, Mühendislik Tamamlama Programındaki derslerin üniversitelere daha erken bildirilmesi halinde üniversitelerin programlarını daha erken belirleyebileceklerini, öğrencilerin de tercihlerini üniversitelerde verilecek ders sayısına göre yapabileceklerini ya da itiraz haklarını öğretim yılı başlamadan kullanabileceklerine ilişkin iddiaları ile farklı sınıflarla aldıkları bazı derslerin aynı saatlere denk gelmesi dolayısıyla bu dersleri alamadıklarını, bu nedenle kayıtlı oldukları programları 3795 sayılı Kanunla belirtilen 2 yıl içinde bitinmelerinin mümkün olmayacağını, ders programındaki düzensizlik nedeniyle zaman ve hak kaybına uğramak istemediklerini belirterek yapmış oldukları şikayetleri incelenmiştir.

41) Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği'nin Tamamlama Programlarının Uygulanması başlıklı 7'nci maddesinde, "Tamamlama programlarının uygulanmasından ilgili fakülte dekanı sorumludur." hükmü bulunmaktadır.

42) YÖK Yürütme Kurulu'nun 13/3/2013 tarihli ve 2013.08.1750 sayılı Kararıyla "Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Olan Mühendislik Tamamlama Programları Müfredat Çalışma Komisyonu" kurulmuş, aynı tarihte daha önce kurulan alt komisyonlar müfredat çalışmalarını tamamlamışlardır. Üniversitelerarası Kurul'un onayı alındıktan sonra kesinleşen müfredat programları YÖK'ün 23/9/2013 tarihli ve 7153 sayılı yazısıyla üniversitelere duyurulmuştur.

43) Öte yandan, Kocaeli Üniversitesi'nin 2013-2014 eğitim-öğretim yılı akademik takvimi incelendiğinde, güz yanyılında açılan derslerin 6/9/2014 tarihinde ilan edildiği, derslerin ise 16/9/2013 tarihinde başladığı görülmektedir. Buradan, Üniversitenin müfredat ve ders programı çalışmalarını YÖK'ün yazısını gönderdiği 23/9/2013 tarihinden daha erken tamamladığı, bu sebeple Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında yapmakla yükümlü olduğu yeni müfredat çalışmalarının ve ders programlarının doğrudan Fakülte'den kaynaklanmayan sebeplerle güz yanyılı ders başlangıcından sonrasına kaldığı anlaşılmaktadır.

44) YÖK'ün Üniversitelere hitaben yazdığı 4/10/2013 tarihli ve 7608 sayılı yazısının (h) maddesinde, "Mühendislik Tamamlama Programındaki öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte derslere devam etmesi, başka program veya üniversiteye aktarılmasının mümkün olmaması" nı belirtmesi sebebiyle anılan program kapsamındaki öğrenciler için özel bir ders programı ya da özel bir sınıf oluşturulmasının Fakültenin yetkisinde bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca, Üniversitenin çok sayıdaki lisans öğrencisine sonradan katılan Mühendislik Tamamlama Programı öğrencileri için Fakülte Yönetim Kurulu'nun 6/11/2013 tarihli ve 2013/39 no'lu toplantısında alınan 7 sıra sayılı Kararı uyarınca;

- Kocaeli Üniversitesi Önlisans-Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde yer alan en fazla 39 AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) sınırlamasının bu öğrencilere uygulanmaması,
- Çakışan dersleri aynı bölümün farklı programlarından almalarının sağlanması; Elektrik Mühendisliği Bölümünde Gündüz A-B ve Gece A-B olmak üzere 4 program bulunduğu mevcut durumda ilgili öğrencilerin derslerinin çakışması halinde diğer programlardan derslerini seçerek tüm derslerini almalarının sağlanması,
- Ön koşul şartlarının bu öğrencilere uygulanmaması,
- Genel not ortalaması 2,00 ve üzeri koşullu derslerden başarılı olarak belirlenmesi gibi yöntemlerle çözüm üretilmeye çalışıldığı, görülmüştür.

45) Belirtilen gerekçelerle, her ne kadar anılan mevzuat hükümleri uyarınca Mühendislik Tamamlama Programının uygulanmasından ilgili Fakülteler sorumlu tutulmuş ise de, Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi tarafından anılan Program kapsamındaki müfredatın belirlenerek derslerin 16/9/2014 tarihinden itibaren başlatılmaması ve ders programlarının da çakışmayacak şekilde düzenlenememiş olmasının YÖK'ün programa ilişkin talimatlarını 23/9/2013 tarihinde (7153 sayılı talimat yazı) ve 4/10/2013 tarihinde (7608 sayılı talimat yazı) gecikmeli olarak iletmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Kocaeli Üniversitesi Mühendislik Fakültesi akademik takviminin başlamasından sonra bildirilen program kapsamındaki öğrenciler için gerekli idari prosedürleri işleterek ders programlarını hazırlamış, çakışan dersler için mevcut yasal ve fiziki imkanları çerçevesinde çözüm üretmeye çalışmıştır. Bu itibarla, Fakülteye kusur izafe edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

46) Diğer taraftan, YÖK'ün sözkonusu yazısının hukuki ve idari prosedürlere uygun olmakla birlikte üniversitelerin akademik takvim hazırlıklarını tamamlamalarından önce gönderilemediği, dolayısıyla

şikayetçilerin mağduriyetlerine sebep olunduğu açık olmakla birlikte, mühendislik tamamlama programının 2006-2013 yılları arasında hiç uygulanmamış olmasının YÖK'ü kısmen haklı gösterebileceği değerlendirilse de, gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde belirtilen temel haklar gerekse de Mahkemenin içtihatları gözetildiğinde, bireylerin haklı beklentilerinin idare tarafından karşılanması gerektiğinin yerleşmiş kurallardan olduğu gözetilerek aşağıdaki tavsiye kararının verilmesi gerekmiştir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

47) 14/6/2012 tarih ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 inci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumu'na, dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi hâlinde, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar, 21 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca ise tavsiye karar üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. İlgili İdarenin İşlemine Karşı Yargı Yolu

48) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin 2 nci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; **ŞİKAYETİN KISMEN RET, KISMEN KABULÜ** ile;

1) Yükseköğretim Kurulunun Üniversite Senatolarına Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programlarına ilişkin müfredatta %30 değiştirme ve % 50 oranında artırım yapma yetkisi tanınmasına ilişkin idari işlemin hukuka aykırı olduğu yönündeki iddiaların **REDDİNE**,

2) Şikayetçilerin Mühendislik Tamamlama Programı kapsamında verilen derslerden daha önce Teknik Eğitim Fakültesinde alıp başardıklarından muaf tutulma taleplerinin **REDDİNE**,

3) Mühendislik Tamamlama Programına ilişkin düzenlemelerin Üniversitelere geç bildirilmesi suretiyle uygulamada yaşanan aksaklıkların tekrarrının önlenmesini teminen, gelecek dönemlerde mühendislik tamamlama programı çerçevesinde olabilecek bilgilendirme veya talimatlarını Fakültelere gerekli düzenlemeleri yapabilecek zamanı tanıyacak bir takvim içinde iletmesi ve şikayetçilerin mağduriyetini giderecek bir işlem tesis etmesi yönünde **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyanca, bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın şikayetçilere, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na, Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü'ne tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĐLU
Kamu Başdenetçisi